

С. ПЛАЧИНДА

«БОГАТИРСЬКА ЗАСТАВА»

СЕРГІЙ ПЕТРОВИЧ ПЛАЧИНДА

***(18 червня 1928 –
7 вересня 2013)***

- Літературний псевдонім Сергій Кожухар.
- Народився на Кіровоградщині (хутір Шевченко) в родині селянина.
- Пережив Голодомор, німецьку окупацію.
- Працював токарем у механічних майстернях радгоспу, пізніше співробітником Кіровоградської районної газети, водночас учився в середній школі.
- У 1953 р. закінчив філологічний факультет Київського державного університету, а потім аспірантуру при Інституті літератури ім. Т.Г. Шевченка, де й надалі працював науковим співробітником.
- Автор книжки оповідань та нарисів «Кам'яна веселка» та повісті «Таня Соломаха», книжки-нарисів «Брати Місяця» (1959р.)книги історичних повістей «Неопалима купина» (1968 р.).

ЦЕ ЦІКАВО!

• Плачінда
(паляниця)— виріб із
тіста, що має плескату
форму, з начинкою
або без неї.

• Одна з багатьох національних
страв Румунії, Молдови та
південної України.

Історичне оповідання «БОГАТИРСЬКА ЗАСТАВА»

Тема твору:
облога Білгорода
(передмістя Києва)
печенігами за часів
київського князя
Володимира Святославича.

РОЗУМНИКАМ НА ЗАМІТКУ!

- *Історичне оповідання — оповідання про реальних осіб, справжні події, що відбувалися в минулі часи.*

- **Архаїзми – застарілі слова, які використовує автор для створення правдивої атмосфери давніх часів.**

ЧИ ЗНАЄШ ТИ?

Служили в цих військових поселеннях не тільки найсильніші, але й найдосвідченіші воїни – богатирі.

- Богатирські застави – це низка укріплень вздовж кордону з Диким полем, які наказав спорудити князь Володимир Святославович, щоб запобігти постійним нападам кочових племен на Київську Русь.
- Білгородська застава була споруджена у 992 році.
- Завдання застави – повідомляти князя і його дружину про напади кочовників та надання прихистку мешканцям навколишніх поселень під час нападів ворогів.

ІСТОРИКО-МИСТЕЦЬКІ ЦІКАВИНКИ

- Ілля Муромець – найвідоміший серед богатирів Київської Русі.
- Богатир народився в Моревійську поблизу Чернігова.
- Служив у дружині князя Володимира Святославича.
- На схилі літ став послухником Києво-Печерської лаври.
- Понував для образу богатиря Іллі наш сучасник — відомий український спортсмен Василь Вірастюк.

Пам'ятник Іллі Муромцю
у місті Києві на Трухановому острові.

Василь Вірастюк –
володар звання
«Найсильніша людина світу».

ХТО ТАКІ ПЕЧЕНІГИ?

- Печеніги – тюркомовні племена. Вперше на кордонах Київської Русі з'явилися у 915 році.

- Основою їхнього війська була легка кіннота, а зброєю – луки.

СВЯТОСЛАВ ІГОРОВИЧ(ХОРОБРИЙ)

- У 972 році печеніги розбили біля Дніпрових порогів дружину Святослава Ігоровича, який загинув у цьому бою.

БУДИМИР – ПАТРІОТ СВОЄЇ ЗЕМЛІ

Узагальнений образ воїна, в
минулому справжнього багатиря

Через каліцтво
не може воювати

БУДИМИР

Є мудрим
порадником у заставі

Як Будимир зазнав каліцтва?

- «Була січа люта... А йому, Будимирові, відтяли в січі правицю та в стегно поранили».

«Він лежав у калюжі крові, доки не підійшли з-над Тясмину вуличі й не порятували його та інших посічених-порубаних».

БУДИМИР «будящий світ»

**Давньослов'янське ім'я.
Чоловіки з цим ім'ям: незалежні, відповідальні,
прагнуть допомагати іншим.**

Чередник, пасе корів
20 років

Нащадок великого
Кия, правнук Щека

Попереджає білгородчан
про небезпеку через
свого підпасича

Загнав череду в нетрі ,
щоб не знайшов
жоден ординець

Повернувся у заставу, пригнавши для людей череду вгодованих
биків та телиць

БУДИМИР РЯТУЄ БІЛГОРОД

- «Коли печеніги вступили в город, навчені Будимиром старійшини привітали гостей і сказали їм:

— Пощо губите ви себе? Хіба в змозі перестояти нас? Якщо стовбичитимете тут і десять років, то нічого не заподієте нам. Бо нас годує сама земля. Вона харч нам дає. Ось погляньте, коли не вірите».

Кисіль із колодязя

Оборона Білгорода: кисіль із колодязя.
Мініатюра з Радзивілівського літопису.
XV століття

«Старійшини ж зачерпнули відром ціжі, розлили в лотки — великі глиняні сковороди — і на очах у сторопілих кочівників зварили кисіль. Потім пішли до другого колодязя, Зачерпнули солодкої сити. Самі їли й частували печенігів».

ВОРОГИ ВІДСТУПИЛИ!

**«...знялися печеніги!
Пішли. Повіялися.
Тут же, на стіні, біля
бійниць, білгородці
обіймалися, цілувалися,
плакали».**

**«А Будимир погрозово
помахав услід ординцям
порожнім рукавом своєї
десниці.
— Ось так вам, дурні
набиті!»**

ГОЛОДУ В БІЛГОРОДІ НЕ БУДЕ!

- Будимир прижене в заставу череду і напоїть людей молоком.

«А волхви ще й сиру нагнітили цілий віз. І хліба напекли».

«Від цих думок чередник повеселів і почав хутко опускатися з фортечної галереї».